

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський державний університет
Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ СВЯТ І РОЗВАГ
У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Дипломна робота

Виконавець: студентка 4 курсу 471 групи
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійної (наукової)
програми Дошкільна освіта
заочної форми навчання
Мазурова Юлія Олександрівна

Науковий керівник: к.пед.н., доцент Владимирова А.Л.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	Свята і розваги в закладах дошкільної освіти як категорія педагогіки.....	6
	1.1. Свята і розваги в закладах дошкільної освіти як засіб естетичного виховання дітей.....	6
	1.2. Види діяльності у контексті свят і розваг з дітьми дошкільного віку	14
	1.3. Дитина дошкільного віку як суб'єкт дитячої творчої діяльності.....	21
РОЗДІЛ 2	Дослідно-експериментальна робота.....	7
	2.1. Обґрунтування педагогічних умов щодо проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.....	27
	2.2. Організація, зміст та результати впровадження методики в констатувальний експеримент дослідження.....	36
	2.3. Методичні рекомендації щодо проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.....	47
ВИСНОВКИ		54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		57

ВСТУП

Актуальність теми. Вдосконалення освітньої системи в закладах дошкільної освіти орієнтує директорів, методистів, вихователів і музичних керівників на передбачення і удосконалення позитивного результату не лише в освітньому, а й дозвіллевому процесі, що проявляється в організації, підготовці та проведенні свят і розваг. Одне з найголовніших завдань сучасної освітньої системи дошкільного виховання – це спрямованість на відродження в дітях бажання й потреби в активній творчій і самостійній діяльності.

Свята і розваги в закладах дошкільної освіти є важливою складовою освітнього процесу, тому що завдяки динаміці творчого розвитку дитини відчувається, наскільки комфортно вона себе відчуває в колективі й виражає загальний настрій і співпереживання учасників. Взаємодія дітей із дорослими є важливим фактором формування у дошкільників засобами синтезу мистецтв досвіду суспільної поведінки, прояву ініціативи й самостійності.

Свята і розваги активно впливають на формування особистості дитини, розвиток її навичок, умінь і творчої ініціативи, а також є результатом певної педагогічної взаємодії дітей, вихователя і музичного керівника.

Правильно і творчо сплановані свята і розваги, сприятливо впливають на розвиток мовлення дітей, їхньої уваги і пам'яті. Це не тільки розважальний захід, а єдиний педагогічний процес, в якому закріплюються раніш отримані знання і набуваються нові.

Дитячі свята і розваги – це ефективні форми педагогічного впливу на дітей дошкільного віку, що визначаються як явище естетичне, інтегроване та комплексне. Педагогічна мета дитячих свят і розваг визначається відповідно до загальної мети формування особистості дитини й досягається за умови чіткої орієнтації на психологію й життєві установки дітей дошкільного віку.

Масовість, емоційність, з'єднання фольклору із сучасністю, – все це в святах і розвагах сприяє більше повному музично-художньому осмисленню дітьми історичної спадщини минулого українського народу, формуванню національних почуттів, навичок поведінки в сьогоденні.

Проблемам різнобічного естетичного розвитку особистості присвячені психолого-педагогічні праці відомих вчених: Бориса Теплового, Євгенія Назайкінського; педагогів: Василя Верховинця, Наталії Ветлугіної, Ольги Радиної, Алли Богуш, Олександри Гогоберідзе, Світлани Науменко, Тетяни Науменко, Тамари Поніманської, Ірини Романюк, Світлани Садовенко, Антоніни Шевчук та ін.; відомих зарубіжних дослідників, музикантів і педагогів: Еміля Жак-Далькроза, Золтана Кодая, Карла Орфа, праці яких значно збагатили зміст музично-естетичного виховання на національній основі.

Особливу соціально-педагогічну значущість щодо обґрунтування змісту, методів, форм і умов організації свят і розваг набувають наукові дослідження Елли Белкіної, Віолети Городиської, Тетяни Денисенко, Олени Кононко, Тетяни Котик, Катерини Крутій, Олени Половіної та ін.

Свята і розваги формують у дітей впевненість у своїх силах, у них зміцнюється фізичне й психічне здоров'я, вони вчаться поважати думки однолітків і оточуючих їх людей.

Для розв'язання основних завдань щодо проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти необхідним є практичний досвід вихователів і музичних керівників. Вихователі й музичні керівники повинні вміти планувати та проводити свята і розваги, як світського так і фольклорного плану; знати методику організації та проведення музичних, театральних, фізкультурних свят і розваг. У процесі підготовки до свят і розваг педагоги повинні спілкуватися і співпрацювати як з батьками дошкільників, так і громадськістю.

Аналіз наукової, педагогічної і мистецтвознавчої літератури засвідчує, що в ній відсутнє комплексне та інтегроване висвітлення програмового забезпечення свят і розваг у закладах дошкільної освіти, натомість загально представлено методичний інструментарій щодо їх проведення. Недостатньо вивчено питання щодо використання набутих дошкільниками навичок і вмінь на святах і розвагах у самостійній творчій діяльності як в групі, так і в

домашніх умовах.

Зважаючи на актуальність даної проблеми, обрана тема бакалаврської роботи: **«Педагогічні умови проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти».**

Мета бакалаврської роботи: вивчити стан естетичного виховання дошкільників, обґрунтувати педагогічні умови проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

У відповідності з метою дослідження були висунуті наступні **завдання:**

- 1) Вивчити загальнодидактичну, психолого-педагогічну та мистецтвознавчу літературу з проблеми дослідження. Розкрити сутність поняття «естетичне виховання», «свято», «розвага» в сучасній педагогіці.
- 2) Проаналізувати види діяльності у контексті свят і розваг з дітьми дошкільного віку.
- 3) Обґрунтувати педагогічні умови щодо проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.
- 4) Розглянути методiku в процесі констатувального експерименту та розробити методичні рекомендації щодо проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Об'єкт бакалаврської роботи – процес проведення свят і розваг із дітьми у закладах дошкільної освіти.

Предмет бакалаврської роботи – педагогічні умови проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Гіпотеза дослідження. Проведення свят і розваг буде більш ефективним, якщо пізнання світу дошкільниками буде проходити у творчому діалозі дітей і дорослих, а також в позитивному спілкуванні з однолітками. Застосування заохочувальних методів для вираження емоцій і нових вражень дітей від спілкування з мистецтвом, сприятимуть психологічному розвантаженню дитини. Спільна музично-художня ігрова діяльність, доступність і створення комфортної атмосфери в процесі самостійного вибору дітьми дошкільного віку різних видів діяльності сприятиме випередженню

розвитку природних задатків.

У ході дослідження використовувалися три групи методів:

Теоретичні методи дослідження включали: вивчення й аналіз загальнодидактичної, психолого-педагогічної та мистецтвознавчої літератури з метою визначення вихідних положень, понятійного апарату; аналіз і узагальнення педагогічної практики шляхом вивчення концептуальних авторських підходів, методичних та практичних розробок.

Емпіричні методи дослідження включали: бесіди, спостереження, вивчення продуктів творчої діяльності (розвиток мовлення, співи, вокальні й танцювальні ігри-імпровазації, музично-ритмічні рухи, хороводи, інсценізація пісень, інструментальна діяльність, вивчення результатів педагогічної й виконавської діяльності).

Статистичні методи – кількісний та якісний аналіз даних експериментального дослідження.

Експериментальна база дослідження. Експеримент за темою дослідження проходив на базі виробничої педагогічної практики в Херсонському ясла-садку № 28 Херсонської міської ради.

Матеріали дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету та представлені у виступах на педагогічних нарадах і конференціях.

Структура роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

СВЯТА І РОЗВАГИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЯК КАТЕГОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

1.1. Свята і розваги в закладах дошкільної освіти як засіб естетичного виховання дітей

Дошкільне дитинство є одним із самим сприятливих періодів виховання і розвитку обистості.

В процесі перебудови освітньої системи в Україні на першому плані стоїть питання естетичного виховання дошкільників, розвитку естетичної свідомості й чутливості дітей, інтересу до різних видів діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього, а також усвідомлення себе активним суб'єктом творчості.

Естетика – це наука про прекрасне і досконале, наука про становлення чуттєвої культури людини, наука про закони розвитку мистецтва.

Естетичне виховання – «це складова частина виховного процесу, безпосередньо спрямована на формування й виховання естетичних почуттів, смаків, суджень, художніх здібностей особистості, на розвиток її здатності сприймати й перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах діяльності людини. Естетичне виховання спрямоване насамперед на виховання в людини гуманістичних якостей, інтересів і любові до життя в його різноманітних проявах» [9, с.119].

Змістом естетичного виховання є виховання естетичного сприймання, ставлення, почуття, судження, естетичного смаку, а також участь в естетичній діяльності.

Софія Русова пов'язує теорію і практику естетичного виховання дітей з ідеями народності виховання і навчання, вважаючи ігри, усну народну творчість, свята, природу невичерпним джерелом для пробудження в дитині духовних сил. Естетичне виховання вона розглядала в єдності з моральним, які, за її твердженням, мають спільну основу – розвиток вищих почуттів [32].

Лариса Калініна пише, що естетичне виховання – «це складова процесу розвитку особистості, спрямованого на формування естетичних почуттів,

потреб, смаків особистості за умов її активної діяльності у всіх сферах життя (у тому числі й у мистецтві); місце, роль, мета і завдання естетичного виховання зумовлені епохою і конкретним соціально-економічним рівнем розвитку естетичної та педагогічної думки; досягненням у цій сфері є формування основних засобів, форм і методів естетичного виховання; головне ж завдання естетичного виховання – формування художньо-естетичних і творчих здібностей» [18, с.24].

Засобами естетичного виховання виступають: художня література, твори мистецтва та фольклору, краса оточуючого світу та побуту.

Мета естетичного виховання – виховання культури почуттів – як естетичних і моральних, так і специфічних для мистецької діяльності (почуття ритму, ліній, кольору, композицій, інтонацій, форми тощо).

Основним шляхом естетичного розвитку дитини є самостійна художня творчість, у якій вона відкриває нове для себе, а для тих, хто її оточує, — нове про себе. Творчість може виявлятися у виконанні художніх творів (виразній передачі їх змісту і настрою), у створенні власного продукту (малюнка, виробів із пластиліну), музичних імпровізаціях (прагненні втілити у піснях, танках свої переживання, ставлення до навколишньої дійсності), ігровій діяльності.

Пріоритетним питанням є створення культурного середовища, сприяння становленню в дитини базису особистої культури, залучення її до світу національної та світової культури, формування духовності [47, с. 16].

Єва Артемова та Ольга Чинаєва зазначають, що естетичне виховання – це:

- вплив на розвиток особистості всієї навколишньої дійсності, її естетичної значущості для людини;
- залучення людини до художньої культури;
- спеціальна система заходів у структурі художнього життя суспільства, спрямованих на поширення знань про мистецтво, на розвиток художньої самодіяльності тощо [1, с. 65].

Станіслав Шацький розглядає естетичне виховання як сукупність послідовних, взаємозв'язаних впливів на дітей під керівництвом педагога як засобами мистецтва, так і самого життя, спрямованих на всебічний естетичний розвиток особистості дитини, який сприяє формуванню естетичних почуттів, художніх смаків і поглядів відповідно до завдань виховання.

«Гра, – писав Станіслав Шацький – це життєва лабораторія дитинства, що дає той аромат, ту атмосферу молодого життя, без якої ця пора була б марна для людства. У грі, цій спеціальній обробці життєвого матеріалу, є саме здорове ядро розумної школи дитинства» [52].

В свої працях педагог-експериментатор доводить, що життя прикрашає і живить мистецтво, готує до життя дитяча гра, яка надає бадьорий тон суспільному життю. Направляє суспільне життя робота розуму. Поєднання цих елементів посилює розвиток соціальних навичок. Основою цього організму служать постійні вправи, що з'являється в належний час і не затуляють основної мети організації дитячого життя

Павло Блонський зазначає, що «естетичне виховання передбачає або формування творчості, або розвиток художнього смаку та сприйняття. Але художній смак і сприйняття можуть бути сформовані тільки у процесі художньої творчості; вони тісно пов'язані з активним життям дитини: кожна дитина потенційно є творцем різних, зокрема і естетичних, цінностей: споруджуючи будиночок, вона проявляє свою архітектурну творчість, ліплячи і малюючи, виявляє свої здібності скульптора і живописця, нарешті, дитина прагне до танців, драматизації» [51, с. 247].

Ми поділяємо думку з Віолетою Городиською, що «одним з ефективних та незамінних засобів розвитку дитячої творчості є мистецтво з його розмаїтим, неповторним світом, здатни зворушувати душу, пробуджувати творчу активність, розвивати психічні пізнавальні процеси, виховувати повагу до культурних надбань людства тощо. Саме тому серед пріоритетних напрямів освітньої роботи в сучасному закладі дошкільної освіти чільне місце посідає забезпечення достатнього рівня художньо-естетичного та креативного

розвитку особистості у процесі специфічних дитячих видів діяльності» [10, с. 83].

Сьогодні передбачає удосконалення не лише освітнього, а й дозвілєвого процесу в закладах дошкільної освіти. З'являються нові вимоги щодо складання і підбору традиційних свят і розваг а й інноваційних свят і розваг (шоу, квести, перформанси та ін.)

Літературно-музичні, музичні та фізкультурні свята і розваги зазвичай плануються як окремий розділ чи додаток до річного плану роботи закладу дошкільної освіти. Плани цих заходів мають бути у кожного спеціаліста-фахівця, відповідального за цей напрям. Сценарії свят і розваг розробляються окремо. Обов'язковим є узгодження змісту особистих планів спеціалістів-фахівців із планами роботи вихователів» [6, с. 83].

Отже, формуючи фізично розвинену і творчу особистість дошкільника, вихователі та музичні керівники налаштовують свою педагогічну активність на позитивні результати своєї праці, що проявляються в організації, підготовці та проведенні свят та розваг у закладах дошкільної освіти.

Мета, завдання, зміст, засоби і методи естетичного виховання в процесі підготовки свят і розваг визначаються, плануються і творчо реалізуються для здійснення освітньої діяльності. З одного боку свята і розваги – це складові процесу естетичного виховання, а з іншого – складові процесу загального розвитку особистості. Поряд із формуванням соціальних якостей особистості (естетичні здібності, смак, уміння), відбувається удосконалення слуху, зору, голосу, рухів людини.

Дослідження науково-педагогічної та мистецтвознавчої літератури з естетичного виховання дає можливість дійти висновку про те, що існують різні підходи щодо визначення понять «свято» та «розвага». Численні тлумачення цих понять зумовлені багатогранністю цього процесу.

Свято, - а – 1. День або дні, коли урочисто відзначають видатні події, знаменні дати. 2. Торжество, влаштоване з якої-небудь нагоди. 3. Важлива,

радісна, приємна подія, а також день, коли вона сталася. 4. Почуття приємності, радості, піднесення [28, с. 543].

Свята – дні, коли урочисто відзначають видатні події, знаменні дати; святкування, празник, присвяток; відзначувальний звичаєм або церквою день на честь якої-небудь події чи святого; похід до опери, балету, театру; важлива, радісна, приємна подія, а також день, коли вона сталася.

Розвага – те, що розвеселяє, розважає, тішить людину; забава, потіха, розривка, розваження, звеселяння, сміхи [28, с. 145].

Розвага – те, що розвеселяє, розважає людину, заспокоює, утішає когонебудь у горі, нещасті і т.ін. [39, с. 528].

Свято, як елемент культури, з давніх часів було значущою подією суспільства і кожного індивіда і визначалося як унікальна форма емоційно – символічного висловлювання їх ціннісно-нормативних установок.

Свято належить до тих типів систем, організація яких передбачає творчу та емоційно-оціночну участь людини. Це особливий вид ігрової діяльності, в якому висловлюється емоційно-естетичне ставлення до найвагоміших людських цінностей, які творчо об'єднані в символічних атрибутах і формах поведінки. Термін «свято» часто вживається для характеристики емоційних станів (свято почуттів, емоцій душі, серця). Із святом асоціюється почуття приємного та радісного. [49].

Отже, дитячі свята і розваги допомагають дитині реалізувати свої творчі здібності, оскільки для неї особисто, значущим є сам процес святкування, який викликає радісно-емоційні переживання і створює унікальну систему творчої взаємодії дітей і дорослих, що є педагогічною цінністю.

Художньо-педагогічна значимість свят і розваг характеризується чітко визначеними та близькими дітям і дорослим загальними ознаками:

1) добровільність участі і згода зі всіма обов'язковими і умовними правилами дозвільної діяльності;

2) вільний вибір дошкільниками ролей, сюжетів, святкової дії;

3) наявність у святах і розвагах народних традицій і звичаїв, що несуть у собі весь спектр відпрацьованих соціальним часом музично-художніх жанрів самодіяльного мистецтва.

Естетичне виховання має пронизувати весь педагогічний процес і охоплювати всі форми роботи з дітьми (заняття, свята, розваги, самостійну музичну, ритмічну, хореографічну та ігрову діяльність, гуртки). Важливо інтегровано використовувати твори літературного, музичного, образотворчого та театрального мистецтва в контексті загальнолюдської і національної культури, організовуючи цілеспрямоване педагогічне спілкування дітей у середовищі мистецтва для введення їх в історичну епоху, ознайомлення з національним колоритом, засобами художньої виразності, притаманними різним видам мистецтва [41, с. 88].

Синтез мистецтв підсилює етичний, музичний, художньо-естетичний та діяльнісно-практичний впливи на всіх учасників свят і розваг, але місце посідає музика, адже вона в його палітрі є найважливішим засобом образного відбиття дійсності. Музика справляє потужний естетичний вплив на всіх присутніх, а саме: - створює у дітей та дорослих емоційний настрій, що відповідає ідеї та темі свята чи розваги;

- завдяки метроритмічній організації забезпечує ефективне керування поведінкою дітей, вказує на виконання і характер певних дій (крок, плескання, кружляння тощо) [46, с.4-5].

В основі кожного свята і розваги лежить певна мета та ідея, яку вихователь і музичний керівник має донести до кожної дитини. Розкриттю мети та ідеї свят і розваг допомагають професійно підібрані вірші, музика, пісні, танці, хороводи, інсценівки, художнє оформлення, обов'язково із урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей. Також враховується правильно підібраний музичний репертуар, рівень розвитку дітей, їхні інтереси, вокальні та рухові навички.

У програмах свят і розваг необхідно гармонійно поєднувати різновиди

мистецтв, колективне та індивідуальне виконання.

Ми поділяємо думку Галини Падалки про те, що «як дитина бачить світ, є своєрідною художньою творчістю. Образ, що сприйняла й одночасно створила дитина, несе в собі яскраве емоційне забарвлення. Діти переживають бурхливу радість, сприймаючи образи навколишнього світу і додаючи до них що-небудь з фантазії. Емоційна насиченість сприйняття – це духовний заряд духовної творчості» [29, с. 104].

Після завершення свята або розваги доцільним є закріпити отримані дітьми враження, провести бесіду, поцікавитися, що запам'яталося. Закріпленню отриманих вражень допоможуть малюнки дітей або вироби.

Дитячі відповіді і світлини можна помістити на стенді для батьків. На наступних заняттях варто пригадати пісні, ігри, танці, окремих персонажів, що полюбилися і запам'яталися дітьми.

У процесі підготовки та проведення святі розваг слід мати чітку взаємодію роботи вихователя, ведучого, музичного керівника, батьків і дітей. Тільки за такої умови свято пройде успішно, й залишить яскраві спогади всіх його учасників [49].

Таким чином, ми з'ясували і відзначили, що свята і розваги як інтегративний процес, включають в себе різні види мистецтв: художню літературу, музику, образотворчу, ритмічну, хореографічну та театральну-ігрову діяльність. Правильно організовані свята і розваги сприятливо впливають на естетичне виховання і розвиток психічних процесів у дітей дошкільного віку: уваги, пам'яті.

1.2. Види діяльності у контексті свят і розваг з дітьми дошкільного віку

Діяльність розглядається як самостійний і специфічний компонент освітнього процесу.

В процесі організації свят і розваг створюються умови для розвитку загальної культури дитини, її творчої індивідуальності й формування позитивної концепції особистісного «я».

Культура в нашому контексті розглядається як сукупність духовних цінностей, що створені для задоволення потреб дитини. Для досягнення даної мети необхідно вирішити комплекс педагогічних завдань:

- формувати у дитини первісні поняття про культуру й різні види мистецтв;
- розвивати творчі здібності емоційної сфери дошкільників;
- залучати дітей до основ мовленнєвої, музично-художньої й комунікативної культури засобами різних видів мистецтв;

Свята і розваги – це невід’ємна частина культурної діяльності дітей у закладах дошкільної освіти. Види культурно-дозвіллевої діяльності можна класифікувати як: свята, розваги, самотійна діяльність, творчість.

«Свята і розваги в дитячому садку – дієвий засіб формування культури спілкування батьків із власними дітьми й дорослими. Батькам варто бути повноправними учасниками на всіх етапах, а саме: висувати ідеї, надавати практичні поради щодо змісту й форми заходу; розучувати вірші, пісні, танці, працювати з дітьми над їхніми ролями; готувати власні сольні номери; допомагати виготовляти костюми, декорації, реквізит; готувати сюрпризи й подарунки для дітей-учасників тощо. У такий спосіб батьки підвищуватимуть рівень власної педагогічної культури, розвиватимуть комунікативні навички, проявлятимуть свої здібності. А основне – радуватимуть дітей власною справою та активністю» [48].

Побудова сучасних дитячих свят і розваг потребує виявлення сутнісних особливостей структури масового дійства. Дотримання педагогічних і організаційних компонентів регулюють святкову поведінку дітей. Реалізація психофізіологічних і соціальних потреб культурних запитів представників аудиторії мають знайти втілення у драматургії та режисурі дитячих свят.

Дитяче свято – це цільний художній образ, який завдяки композиції, постановки сприймається як єдиний живий організм, що не може бути позбавлений будь-якого зі своїх компонентів. Організатори дитячого свята у закладі дошкільної освіти поєднують в собі функції драматурга і режисера.

«Процес реалізації свят як одного з основних компонентів базового

стандарту дошкільної освіти покладено на музичного керівника. Музичний керівник у дошкільному навчальному закладі виконує і музично-естетичні, і культурно-дозвільні функції, забезпечуючи поліфонічні зв'язки між підсистемами «вихователі», «діти», «батьки» [50].

Розваги в закладах дошкільної освіти проводяться з метою потішити і розвеселити, дітей, підняти настрій, внести радість у повсякденне життя. Це сприяє прояву позитивних емоцій, закріпленню знань дітей про навколишній світ. В той же час розвивається словниковий запас дітей, естетичний смак, проявляється творча ініціатива, формуються такі моральні уявлення як дружба, доброта, співпереживання, дбайливе ставлення один до одного, а також осуджується байдужість, нестриманість, невихованість та ін.

Отже, для розвитку уяви і творчості дітей дошкільного віку необхідна підтримка дорослих, які налаштовують дітей до експериментування, пошукових дій, оригінальності в рішенні поставлених дорослими завдань у різних видах діяльності.

Ефективному проведенню свят і розваг сприяють:

- складання сценарію дійства;
- використання різних видів мистецтв;
- відбір музично-художнього репертуару;
- вибір музично-художніх виразних засобів;
- підбір виконавців у різних видах діяльності;
- колективне підведення підсумків проведеного свята або розваги.

У сценарії дитячого свята або розваги послідовно викладається зміст.

Сценарії складаються музичним керівником і вихователем й затверджується директором закладу дошкільної освіти. Робота над сценарієм містить кілька етапів:

1-й етап – ідейно-тематичний задум свята або формулювання теми й мети.

2-й етап – побудова композиції (дії), яка складається із експозиції, зав'язки, розвитку дії (зображення подій, у яких вирішується конфлікт);

кульмінації (ідея свята) та розв'язки (фінальної сцени).

Художня література, як один із головних видів діяльності несе на святах і розвагах додаткову інформацію (вірші, прислів'я, загадки, примовки, приказки, лічилки та ін.).

Инсценізація пісень, казок, оповідань, віршів вносить у дію елемент театралізації, що помітно прикрашає свята і розваги.

Пісенна й танцювальна діяльність на дитячих святах і розвагах є засобом спілкування і єднання всіх присутніх.

Ігрова діяльність активізує дітей і є вершиною задуманих вихователем і музичним керівником дійств.

Організація ігрової діяльності в закладах дошкільної освіти потребує постійного вдосконалення.

Алла Бурова наголошує, що ігрова діяльність «так і не посіла належного місця в житті дітей, що пояснюється недооцінкою педагогами її ролі в різнобічному розвитку дошкільнят. У багатьох садках не створено належного ігрового середовища, недостатньо уваги приділяється формуванню в дітей уявлень про навколишній світ, їхнім самодіяльним іграм. Підпорядкування гри завданням навчання завдає вихованцям подвійної шкоди: призводить до вилучення самодіяльних ігор з життя дитячого садка, знижує пізнавальну мотивацію, що є основою формування навчальної діяльності. Майже зовсім випала з поля зору вихователів важливість формування ігрових умінь у дітей. Іноді час, відведений на ігрову діяльність, використовується для навчальних занять, гурткової роботи, підготовки до свят, ранків тощо» [3, с. 8].

Отже, самостійність в ігровій діяльності дошкільників – це багатогранний і цілеспрямований процес, який потребує творчої незалежності, пізнавального інтересу, ініціативності, фантазії та уяви.

Дитяча творча діяльність має великий діапазон: у співах це імпровізація найпростіших мотивів, що часто виникають мимоволі, за власною ініціативою. Танцювальна творчість проявляється в умінні дітей комбінувати знайомі ритмічні елементи, створювати власні рухи,

придумувати елементарні танцювальні композиції [25].

Отже, виховання творчих здібностей дітей є цілеспрямованим процесом, у ході якого вирішуються педагогічні завдання, які спрямовані на досягнення поставленої мети. Досвід творчого спілкування у дітей різний і, насамперед, він збагачується в процесі спільної гри, мови спілкування, взаєморозуміння і взаємодопомоги.

Свята і розваги, як види культурно-дозвіллевої діяльності сприяють всебічному розвитку дитини, знайомлять її із різними видами мистецтва: літературним, музичним, ритмічним, образотворчим, театральним-ігровим та ін. На таких заходах дошкільники мають змогу виявити самостійність, що надає більшої впевненості у реалізації власних здібностей.

Самостійна дитяча діяльність – складна і важлива якість особистості, що «виявляється і формується в діяльності та в різних життєвих ситуаціях; на етапі раннього дитинства самостійність складається з простих форм, розвивається у змістовній діяльності (гра, предметна діяльність, праця, навчання тощо) й пов'язується з поступовою зміною умов звичних для дитини, на нові; у зв'язку з ускладненням завдань, використання особистого досвіду, постановкою таких завдань, вирішення яких спонукає до активних дій, самостійного пошуку» [2, с. 45].

Заслуговує на увагу думка Василя Сухомлинського про те, що «кожна дитина не тільки сприймає, але й малює, творить, створює. Те, як дитина бачить світ, є своєрідною художньою творчістю. Образ, що сприйняла й одночасно створила дитина, несе в собі яскраве емоційне забарвлення. Діти переживають бурхливу радість, сприймаючи образи навколишнього світу і додаючи до них що-небудь з фантазії. Емоційна насиченість сприйняття – це духовний заряд духовної творчості» [29, с. 104].

По ступені активності участі дітей у святах і розвагах можна виділити три види:

1) діти є тільки слухачами або глядачами, але пасивних дітей можна залучити до оформлення зали, групи; виготовленню атрибутів або запрошень, а

позитивний емоційний настрій одержується у процесі сприймання;

2) діти є безпосередніми учасниками творчих заходів; вони спроможні самі готувати номери для виступів, беруть активну участь у різноманітних іграх.

Цей вид позитивно позначається на формуванні основ культури особистості.

3) учасниками дійств виступають і дорослі, і діти. Змішаний вид розширює спілкування дітей з дорослими й однолітками. Це дозволяє розвивати безкорисливі особисті взаємовідносини між людьми, що засновані на довірі, щирості, взаємних симпатіях і спільних інтересах та захопленнях.

Музика на святах і розвагах має різне призначення: в першому випадку становить основний зміст (пісні, танці, музичні ігри, концерти, дитячі ігри-опери, хореографічні мініатюри, хороводи), в другому – застосовується частково (художньо-літературні композиції, лялькові спектаклі, ігри-драматизації). «Важливо вміло добирати музичні твори для розваг, враховуючи їх педагогічну цінність. Тобто музика має бути яскравою, образною, з простими мелодіями, що легко запам'ятовуються. Слід звертатися до знайомих дітям пісень, танців, ігор, вивчених на заняттях, використання яких у новій ситуації, в іншій захоплюючій формі принесе дітям задоволення, радість» [с.24, с 216].

Заслуговують на увагу пам'ятки для вихователя і музичного керівника про те, що сценарій свята складається не тільки з урахуванням тематики свята, але й вікових особливостей дітей, а також пори року; важливим є вибір форми проведення свята й написання самого сценарію, який складається музичним керівником і обговорюється із вихователем; дітей не можна перенапружувати в процесі підготовки до свята; корисним буде повторне проведення свята у формі розваг, частково використовуючи матеріал, який діти добре знають.

Якщо говорити про розваги, то їх можна проводити у більш різноманітних формах, ніж свята.

Це музичні та літературні концерти, вечори гумору, дні народження дітей, ляльковий театр, інсценізації пісень і казок, спортивні вечори, вечори загадок, музичні конкурси та ін. [53].

Отже, свята і розваги розширюють кругозір дошкільників, знання про

різні види мистецтв. За допомогою різних видів діяльності діти легше сприймають характер і зміст запропонованих творів, музично-ритмічні рухи стають більше активними, творчими, тому що насиченість свят і розваг емоційними й цікавими етапами підвищує зацікавленість дітей, а, отже, зростає активність дітей до всього, що пропонується їм у ході свят і розваг. Колективні переживання дітей формують у них зачатки соціальних почуттів і відносин.

За визначенням Семена Гончаренка: «Активність особистості – це здатність людини до свідомої трудової і соціальної діяльності, міра цілеспрямованого, планомірного перетворення нею навколишнього середовища й самої себе на основі засвоєння нею багатств матеріальної і духовної культури. Активність особистості проявляється у творчості, вольових актах, спілкуванні. Інтегральна характеристика активності особистості – активна життєва позиція людини, яка виявляється в її принциповості, послідовному відстоюванні своїх поглядів, ініціативності, діловитості, психологічній настроєності на діяльність» [9, с. 21].

Об'єднуюча дорослих і дітей радість піднімає життєвий тонус, створює бадьорий настрій і залишається в пам'яті кожної дитини надовго. Свята і розваги є засобом всебічного розвитку дітей дошкільного віку, виховують почуття любові до природи, Батьківщини, сім'ї. Активна участь у святах і розвагах збагачує дітей навичками, враженнями, розвиває їхні задатки й творчі здібності, формує організаторські навички і створює сприятливі умови для дружби в дитячому колективі.

Таким чином, різні види організації діяльності дітей на святах і розвагах у закладах дошкільної освіти, допомагають створити творчу атмосферу, розширюють сферу їхніх почуттів, сприяють формуванню в дітей позитивних емоцій, прилучають до колективних переживань, розвивають ініціативу й фантазію.

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що різні види діяльності у контексті свят і розваг з дітьми дошкільного віку мають великий

потенціал для естетичного виховання дітей дошкільного віку.

У дошкільників розвиваються такі компоненти, як активне пізнання і усвідомленню свого «Я». У дітей виробляються навички орієнтуватися у різних умовах; виникає потреба застосовувати набуті знання в різних видах самостійної творчої діяльності; у них розвивається вміння приймати власні рішення і оцінювати отриманий результат.

1.3. Дитина дошкільного віку як суб'єкт дитячої творчої діяльності

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти мета розвитку особистісної культури дитини дошкільного віку визначається через відкриття їй навколишнього світу в його цілісності та різноманітності. Одним із головних завдань сучасної дошкільної освіти в Україні є розвиток творчої особистості дитини, яка повинна займати активну, пізнавальну, самостійну, креативну життєву позицію.

Визначаючи основні підходи щодо реалізації індивідуального підходу формування творчої особистості дошкільника, ми погоджуємося із позицією Світлани Ладивір стосовно того, що «індивідуальний підхід, як засіб реалізації особистісно-орієнтованої моделі дошкільної освіти, покликаний спрямувати педагогів на діяльність, за якою дитина не об'єкт виховних впливів, а суб'єкт, партнер взаємодії. Завдання вихователя полягає в тому, щоб побачити, зрозуміти, як діти сприймають знання і їх засвоюють, як вони спілкуються, співпереживають, виявляють емоційну чутливість, поспівчувати їм за потреби, допомогти, підтримати» [22, с. 3].

Софія Русова у праці «Дошкільне виховання» пише: «Найдорожчий скарб у кожного народу його діти, його молодь, й що свідоміше робиться громадянство, то з більшою вагою ставиться воно до виховання дітей, до забезпечення їх найкращих умов життя» [32, с. 34].

За визначенням Семена Гончаренка «суб'єктивне – те, що властиве суб'єктові, визначається його діяльністю. 1. психічна, духовна діяльність людини, за допомогою якої об'єктивна реальність відображується і

перетворюється у свідомості людини. Будь-яка пізнавальна діяльність виступає як діяльність людини, суб'єкта і в цьому розумінні суб'єктивна. Вона суб'єктивна і за формою свого існування, оскільки наслідком її є ідеальне – образ зовнішнього світу» [9, с. 322].

Суб'єкт — це джерело пізнання й перетворення дійсності, носій активності.

Суб'єктність людини проявляється у демонстрації власного особистісного відношення до об'єкта, предмета або явища дійсності (формулюванні оцінки, інтересу до нього). Потім на підставі відносини формуються ініціативи, тобто бажання виявити активність до вибраного об'єкту. Ініціативність трансформується у властиву діяльність суб'єкта, що здійснюється автономно й самостійно на підставі індивідуального вибору [8, с.83].

Заслужують на увагу виокремленні Семеном Гончаренко закономірності виховання, що мають чітке формулювання і можуть бути враховані в цілеспрямованому формуванні творчо спрямованої особистості. Він зазначає:

- виховання особистості відбувається лише в процесі її включення у різні види діяльності з позиції як учасника так і організатора;
- в організованій діяльності дієве виховання стимулює власну активність особистості;
- процес виховання будується на принципах гуманізму і демократизму особистості, але з високою вимогливістю до неї;
- процес виховання особистості спрямовується на забезпечення успіху від діяльності й досягнутого результату;
- процес виховання спирається на позитивні якості дитини;
- ефективність виховання залежить від врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей;
- виховання особистості найефективніше формується у колективі;
- процес виховання залежить від єдності й погодженості педагогічних зусиль,

в нашому випадку вихователів, музичних керівників, сім'ї, громадськості [8, с. 83].

За спостереженнями та твердженнями Олександри Гогоберідзе та Віри Деркунської виділені *компоненти* діяльності суб'єкта:

- емоційний, що виражає інтерес і вибірковість до предмета діяльності;
- емоційно-діяльнісний, який ініціює власну діяльність;
- діяльнісний, що виявляється у самостійному творчому процесі особистості.

Якостями, що характеризують людину як суб'єкта діяльності, науковці виділяють: зацікавленість, ініціативність, відношення, вибірковість самостійність, творчість.

Принциповим для становлення суб'єктивності є *тип, що формується в дошкільному* віці (відношення до світу, мотиваційна або мотиваційно-споживча сфера дитини). Це роки формування образу «Я», коли самоідентифікація, порівняння Свого «Я» та іншого «Я» відбувається за шкалою цінностей, ціннісних відносин та орієнтацій. Дитина дошкільного віку здатна на вираження відносини, інтересу, виборчої спрямованості у властивих його віку видах діяльності й спілкування [8, с. 84].

Заслуговують на увагу наукові дослідження Олександра Семенова. Він доводить, що «собливого значення серед мікрочинників, що здійснюють вплив на формування особистості дитини дошкільного віку, має конструктивна, творча позиція педагога, батьків, які або підтримують і стимулюють творчу спрямованість особистості, або гальмують будь-які прояви творчості. Для дитини старшого дошкільного віку, для якої в більшості випадків внутрішня мотивація не є стійкою, а організація творчої діяльності є слабкою: дитина непослідовна і розпоросена у своїх інтересах і передбаченнях, – батьківська підтримка, цілеспрямовані дії педагога або їх відсутність можуть бути причиною заглиблення у творчий процес чи блокування стійкого інтересу до нього. Тому дуже багато на початкових стадіях творчості залежить від наближених до дитини дорослих, які повинні так організувати включення дитини у творчий процес, щоб захопленість породжувала творчі досягнення і

сприяла творчому самовираженню дошкільник» [33].

Природа дитини дошкільного віку є унікальною і може бути охарактеризована як практично-діяльнісна.

Таким чином, у дитини, як суб'єкта творчої діяльності ми виділяємо наступні якості:

- інтерес до різних видів творчості в мистецькій діяльності;
- бажання займатися різними видами творчості;
- самостійність у відборі тих видів творчості, які подобаються;
- позитивний результат продукту діяльності.

В творчому розвитку дітей дошкільного віку (суб'єкт-об'єкт) ми виділяємо наступні види діяльності:

1) Предметна діяльність. На цьому етапі інтерес дитини викликають іграшки, предмети щодо танцювальної діяльності та ін.

2) Музично-предметна діяльність. На цьому етапі інтерес дитини викликають музичні та шумові інструменти, музична наочність. Дитина накопичує досвід.

3) Художньо-предметна діяльність, в процесі якої дитина знайомиться із кольорами, олівцями, пензлями, технікою виконання художніх творів, виготовлення декорацій, костюмів та ін.

4) Музично-ігрова та художньо-ігрова діяльність (дидактичні ігри, музичні ігри, слухання музики, ритмічні вправи та ін.).

5) Театрально-ігрова діяльність (постановка лялькових вистав, спектаклів, розучування мізансцен та ін.).

6) Танцювально-ігрова діяльність (ритмічні та хореографічні вправи, постановка композицій тощо).

Спираючись на дослідження психолога Віри Кузьменко, варто доцільно застосовувати систему спостережень, які сприяють розвитку творчої особистості дитини дошкільного віку. До них відносяться:

- розпізнавальні спостереження, що сприяють накопиченню уявлень про властивості предметів і явищ навколишньої дійсності на основі сенсорних дій

та обстеження;

- відтворювальні спостереження, за допомогою яких пріоритет набувають розумові процеси;

- спостереження, нав'язані дітям дорослими, на основі знань про навколишнє середовище, здобутих дітьми під час занять;

- самостійне спостереження дітьми подій, які справили на неї найбільше враження, пише Вікторія Гальченко [7].

Отже, такі спостереження активізують процеси уяви, мислення дитини, її ініціативності, спонтанності та самостійності.

Розвиток дитини як суб'єкта творчої діяльності, перехід від одного виду діяльності до іншого, забезпечує накопичення досвіду дитини в процесі обраної діяльності.

Досвід — це зміст і результат життєдіяльності особистості, сукупність знань і навичок, набутих і освоєних індивідуально в різних життєвих напрямках.

Музично-художній досвід є різновидом соціокультурного досвіду, який включає:

- досвід емоційно-ціннісного відношення до різних видів мистецтв (прояв інтересу та оцінювання предметів, творів та ін.);

- досвід знань у тій чи іншій творчій галузі (реагувати на характер, колір, образ, музичний інструмент та ін.);

- досвід умінь взаємодіяти із різними видами мистецтв;

- досвід творчої діяльності (вміння швидко включатися у різноманітну мистецьку діяльність).

Досвід творчої діяльності (музичної, художньої, хореографічної та ін.) накопичується в процесі активної участі дитини в різних видах мистецької діяльності).

Наталія Каньоса стверджує, що «людина залучається до загальнолюдських цінностей і вільно створює свій духовний світ за законами краси та гармонії. Таким чином мистецтво розвиває в людині універсальну

здатність до творчого удосконалення будь-якої діяльності. Тому головною метою естетичного виховання дітей є розвиток у них творчих здібностей та естетичного ставлення до навколишнього, основою якого є чуттєве сприйняття світу в різних його проявах, емоційне проникнення в стан явищ і предметів, співпереживання своєї причетності до нього» [19, с. 54].

Валентин Моляко зазначає, що характеризуючи творчу дитину загалом, можна визначити наступні її особливості:

1) *Інтелектуальний потенціал*, завдяки якому дитина має зосереджену увагу, добру зорову і слухову пам'ять, швидко мислить, має здатність до наслідування.

2) *Допитливість* – у дитини розвинута внутрішня пізнавальна мотивація; вона відчуває і сприймає нову інформацію.

3) *Ініціатива* – дитина активна, має велику працездатність; здатність до ризику; здібність до подолання труднощів.

4) *Незалежність, самостійність, прагнення до самовираження* – дитина спроможна до реалістичної самооцінки.

5) *Наполегливість* – відданість завданню, копіткість.

6) *Передбачення, створення еталонів*.

7) *Оригінальність, творчість*: прагнення до творчих завдань, винахідливість, нестандартні рішення.

8) *Ерудиція* – це високий рівень мовленнєвої виразності, систематизовані та міцні знання.

9) *Психосоціальні характеристики*: почуття справедливості, потяг до лідерства, розвинуте почуття гумору.

На основі цієї характеристики, Валентин Моляко виокремив ознаки, які вирізняють творчу дитину. Це – активність, наполегливість, прагнення до знань, самостійність, вміння систематизувати і класифікувати [19, с. 55 – 56].

Таким чином, дитина дошкільного віку як суб'єкт дитячої творчої діяльності має високий показник активності, що визначається рівнем розвитку естетичного смаку, сприйманням предметів і явищ, умінням працювати з

різними матеріалами, використовуючи різні техніки, добираючи відповідні засоби виразності для здійснення задуму. Поповнення і збагачення творчого досвіду забезпечує розвиток особистості як суб'єкта мистецької діяльності [27].

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА

2.1. Обґрунтування педагогічних умов щодо проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти

Фундаментом нової парадигми освіти, що формується сьогодні в педагогічній науці, виступає гуманізація освітнього процесу, що виявляється в «спрямованості на всебічну підтримку активності дитини, на створення умов для пробудження й розвитку її творчих сил, здібностей, обдарованості» [26, с. 9].

У сучасних умовах розвитку системи освіти зміст і можливості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти визначаються дією принципів гуманізації і демократизації, тому що «увага, повага, турбота, любов до дитини є тим ґрунтом, на якому зростають віра в свої сили, інтерес до навколишнього життя, здатність дивуватися, захоплюватися, досліджувати, фантазувати, вигадувати, запитувати, шукати. Адже активність дитини, в тому числі й творча, формується за умови підтримки дорослими ініціативи. Численні ж заборони і негативні оцінки гальмують розвиток творчих здібностей дошкільника» [26, с. 9 – 19].

Ефективність дослідження щодо естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти залежить від визначення і обґрунтування педагогічних умов.

Педагогічні умови – це особливості організації освітнього процесу, що обумовлюють результати навчання, виховання і розвитку особистості.

Зазначимо, що педагогічних умов відносять сукупність об'єктивних можливостей змісту навчання, методів, організаційних форм, що забезпечують успішне розв'язання поставлених завдань.

Однак практична реалізація естетичного виховання дітей дошкільного віку в проведенні свят і розваг у педагогічному досвіді вихователів і музичних керівників зустрічає перешкоди.

Це зумовлене рядом причин, серед яких головними, на наш погляд, є

- недостатня розробка теоретичних і практичних основ наукового обґрунтованих методичних рекомендацій щодо проведення свят і розваг;
- епізодичне використання методичного матеріалу щодо підготовки і проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти;

- малокомфортна атмосфера для створення умов виникнення самостійної діяльності дітей в різних видах мистецтва.

Ми визначили наступні критерії:

- прагнення сприймання дітьми дошкільного віку образів навколишнього світу;
- вміння аналізувати й порівнювати предметні й творчі образи;
- вміння отримання естетичної насолоди від результатів самостійної діяльності в різних видах мистецтва.

В процесі розробки методики щодо проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти необхідно враховувати пізнавальні особливості дошкільників, спираючись на активність дітей.

Науковцями доведено, що кожна дитина народжується із природними задатками, і з набуванням життєвого досвіду задатки переростають у здібності. Це відбувається, якщо пізнання світу дитиною проходить у творчому діалозі дітей і дорослих, а також у позитивному спілкуванні з однолітками.

Світ мистецтва не має меж, тому людина пізнає його на протязі всього життя. Починаючи із виховання в сім'ї, потім у закладах дошкільної освіти, вихователь і музичний керівник, в першу чергу, покликані розвивати у дітей природні задатки, естетичний смак, виховувати таку якість, як любов до прекрасного. Зорові й слухові образи, створені мистецтвом, легко запам'ятовуються й залишаються надовго в пам'яті людини. Це збагачує емоційний світ людини, вона яскравіше сприймати навколишнє життя.

Літературна, музична, художня, театральна-ігрова творчість має власні особливості, що пробуджує та розвиває дитячу творчість.

Під поняттям розвитку творчої активності дитини ми розуміємо продуктивну діяльність, яка «здатна продовжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення і важливою умовою культурного прогресу суспільства й виховання людини» [9, с. 326].

Якісні зміни в пізнавальній діяльності дітей, що відбуваються внаслідок розвитку вмінь і навичок у мистецької діяльності відіграють

немаловажну роль у загальному і творчому розвитку дошкільників. Інтерес дітей до різних видів діяльності в мистецтві зумовлюється їхньою важливістю для розвитку особистості дитини. З роками потреба спілкування із різними видами мистецтва посилюється. У дітей формуються естетична свідомість (естетичне почуття, естетична потреба, естетичний смак та ін.).

Мистецька діяльність у закладах дошкільної освіти надає можливість доступними засобами виявити емоційний стан дитини, її ставлення до навколишнього світу, вміння самостійно відтворювати прекрасне, а також діти вчать чути, бачити і сприймати це у творах мистецтва. Все це сприяє формуванню навичок спілкування.

Свята і розваги – це засоби повноцінного і всебічного розвитку особистості дитини. У процесі підготовки і проведення свят і розваг у дітей розвиваються:

- слухове сприймання;
- голос, дикція, артикуляція;
- моторика.

Сприятливий розвиток дитячої творчості залежить від правильного керівництва з боку дорослих.

В нашому дослідженні ми виділяємо наступні види діяльності, які на наш погляд, активізують мислення дітей, привертають їхню увагу, створюють позитивне емоційне поле. Це:

- читання художньої літератури;
- слухання музичних творів;
- розглядання творів образотворчого мистецтва;
- спостереження і вивчення предметів і явищ навколишнього середовища;
- перегляд лялькових спектаклів;
- гра на музичних і шумових інструментах;
- виконання ритмічних вправ;
- постановка танцювальних композицій;
- участь в іграх-хороводах;

- участь в іграх (музичних, дидактичних, сюжетно-рольових та ін.);
- участь в творчих імпровізаціях різних напрямів;
- створення проблемних ситуацій, аналіз власних робіт, обговорення тематики занять, музично-художніх творів, розподіл обов'язків для виконання колективних робіт та ін.

Отже, дошкільне дитинство – це час формування та активного розвитку у дітей дошкільного віку психічних процесів. Свята і розваги в закладах дошкільної освіти, як частина освітньої діяльності, відіграють важливу роль у розвитку цих процесів. Головними чинниками на святах і розвагах у дітей виступають увага і пам'ять.

Таким чином, можна говорити про постійне використання на цих заходах мимовільної та довільної уваги.

Спільна робота музичного керівника й вихователя приводить до бажаних результатів у рішенні завдань загального музичного виховання у закладах дошкільної освіти, якщо педагоги виявляють такт і повагу до дітей.

Важливою умовою естетичного виховання є розкриття творчої активності дошкільників. Створення загальної атмосфери доброзичливості, а також можливості кожної дитини досягти успіху в самостійно обраній мистецькій діяльності. Педагогу слід організувати спілкування з дітьми таким чином, щоб кожна дитина могла відкрито радіти результатам як спільної творчої діяльності так і власної.

Про мистецьку самостійну діяльність, як важливу складову особистісної культури дошкільників можна говорити за умов, якщо дитина:

- 1) Виявляє активність у музично-художній, театральній-ігровій, ритмічній та хореографічній діяльності.
- 2) Вміє знаходити компроміс у творчому діалозі дітей і дорослих, а також в позитивно спілкується із однолітками.
- 3) Спокійно сприймає колективне та індивідуальне творче виконавство, радіє власному і спільному успіху.

4) Дістає задоволення від самостійного вибору щодо виконання мистецької діяльності.

Ми погоджуємося із думкою Анни Бучневої, що творчі здібності – це здібності дитини пізнавати, дивуватися, знаходити вихід із нестандартних ситуацій; це спрямованість на відкриття чогось нового, незвичайного й оригінального. В розвитку творчих здібностей дітей, автор вважає, що важливим є не прагнення одержати кінцевий результат, а сам процес діяльності – це експериментування. Якщо ретельно слідкувати, що робить дитина, до результат її праці може загальмувати розвиток її пізнавальної активності, творчих здібностей.

Основними характеристиками творчості дитини є швидкість думки; гнучкість мислення; оригінальність ідей і рішень; сміливість; надзвичайна допитливість і цікавість; здатність до концентрації уваги протягом тривалого часу; стійкі бажання робити всі по-своєму – незалежність дій і думок; винахідливість.

«Як показують наукові дослідження й досвід педагогів-практиків, творчі здібності дітей проявляються приблизно з п'ятого року життя, але це зовсім не означає, що до цього моменту їх не слід розвивати. Оскільки творчі здібності дитини формуються в процесі різних видів діяльності, педагогові варто постійно піклуватися за психолого-педагогічні умови для їхнього розвитку:

1. забезпечувати систематичне накопичення дітьми якнайбільше позитивних вражень про навколишній світ під час різних видів діяльності (гра, малювання, конструювання, ліплення, аплікація, гра на ДМІ, спів і танці, театралізована діяльність, читання, лист, твір віршів або казок, праця;
2. прагнути, щоб діти одержували задоволення від самого процесу діяльності і не займалися нею під примусом дорослого;
3. забезпечувати стимулююче розвиваюче середовище, наявність необхідних для творчої діяльності дошкільників завжди доступних матеріалів;
4. у жодному разі не давати негативної оцінки дитячій творчості,
5. схвалювати цікаві й глибокі питання дітей;

6. активно використовувати в освітньому процесі нестандартні творчі завдання (образотворчі, музичні, словесні, логіко-математичні, творчі завдання комбінованого типу);

7. не допускати надмірної опіки дітей, що може завдати дитячій творчості;

8. забезпечувати позитивний психологічний мікроклімат у групі [38].

Отже, ми вважаємо, що підготовка та проведення свят і забав повинні становити єдиний педагогічний процес. Враження від цих заходів діти можуть відтворити в різних творчих роботах (малюнок, ліплення, співи улюблених мелодій, проведення ігор та ін.), а також в самостійній художній діяльності як в групі так і дома.

Таким чином, серед виділених педагогічних умов заслуговує на увагу умова, що передбачає *спрямування на пріоритетні завдання щодо творчої діяльності дошкільників на святах і розвагах*. Забезпечивши таку основу естетичного виховання, в закладах дошкільної освіти зможе активно зміцнювати естетичний досвід особистості на матеріалі різних видів мистецтв.

У процесі визначення педагогічних умов, необхідних для естетичного виховання дітей дошкільного віку на святах і розвагах нами була актуалізована увага на питанні, що стосується *програмно-змістового наповнення* вказаного процесу. Це стає можливим, якщо педагогічні дії вихователів і музичних керівників будуть відбуватися за певною логікою, послідовністю, етапністю та визначеністю.

Зазначимо, що йдеться не про спрощений набір і перелік освітньо-виховних заходів, а про розробку новітніх заходів, які б мали наскрізну естетико-виховну ідею. Можемо бачити, що чіткої відповіді на питання, що стосуються програмно-змістового наповнення сучасної практики естетичного виховання дітей дошкільного віку що до свят і розваг, вихователі та музичні керівники ще не мають. А це негативно позначається на процесі залучення дітей дошкільного віку до самостійної творчої діяльності. Розробка *програмно-змістового наповнення* сприятиме більш повному розвитку досвіду

емоційно-чуттєвого сприймання та збагачення уявлень дітей про життя, природу, родину, різні види мистецтва. Важливого значення мають отримати питання, пов'язані з організацією музично-ігрового пізнання, упровадження широких можливостей у діях вихователів і музичних керівників – варіативності, синкретичності, імпровізаційності, стимулювання творчої активності дітей дошкільного віку, створення умов для самоорганізації їх естетичної діяльності.

До педагогічних умов успішного вирішення вказаної проблеми важливо віднести умову, яка пов'язана з *інформаційним забезпеченням* естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі їхньої творчої та самостійної діяльності. Аналіз науково-педагогічної та мистецтвознавчої літератури дозволяє зазначити, що від інформаційного забезпечення виховного процесу залежить успішне формування естетичного ставлення дітей до різних видів мистецтв.

До педагогічних умов, які покликані сприяти успішному вирішенню вказаної проблеми, нами віднесено умову, пов'язану з прийняттям *методичних рішень*. Йдеться про можливість залучення до вказаного процесу певних форм, методів і засобів естетико-виховного впливу на естетичну свідомість та діяльність дітей дошкільного віку.

Отже, теоретичне обґрунтування вказаного питання дозволяє зазначити, що естетичне виховання дітей дошкільного віку може набути ефективного характеру, якщо знайдуть послідовне й системне вирішення питання *ціннісного, змістового, інформаційного та методичного забезпечення*.

2.2. Організація, зміст та результати впровадження методики в констатувальний експеримент дослідження

У процесі науково-педагогічного пошуку важливо було не лише з'ясувати критерії й педагогічні умови, але й визначити рівні естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у

закладах дошкільної освіти.

Враховано основні критерії, за якими визначилися рівні формування естетичного смаку дітей дошкільного віку в процесі музичних занять:

- прагнення сприймання дітьми дошкільного віку образів навколишнього світу;
- вміння аналізувати й порівнювати предметні й творчі образи;
- вміння отримання естетичної насолоди від результатів самостійної діяльності в різних видах мистецтва.

З цією метою було проведено констатувальний експеримент, який передбачав спостереження, бесіди, проведення свят і розваг, вивчення результатів музично-художньої, ігрової, ритмічної та хореографічної діяльності.

Експеримент за темою дослідження проходив на базі виробничої педагогічної практики в Херсонському ясла-садку № 28 Херсонської міської ради.

В експерименті брали участь дошкільники двох груп: «Веселка» і «Барвінок». «Веселка» – експериментальна група, «Барвінок» – контрольна група. Перед проведенням експерименту були розроблені спеціальні творчі музичні і художні завдання, ігри, ритмічні вправи і з метою перевірки естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

В процесі дослідження були поставлені наступні завдання:

1. Виявляти інтерес дітей дошкільного віку до свят і розваг у закладах дошкільної освіти.
2. Виховувати у дітей вміння аналізувати й порівнювати музичні й художні образи, оцінювати сам процес і результат роботи на святах і розвагах.
3. Визначити процентне співвідношення естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Мета цих завдань: виявлення рівнів естетичного виховання дітей

дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Музично-художній, ритмічний, ігровий і хореографічний репертуар має включати музику різних епох та жанрів, фольклор, а також сучасну музику. Завдання музичного керівника й вихователя – створити умови, за яких діти охоче будуть долучатися на святах і розвагах до різних видів творчої діяльності.

Таким чином, одержавши початкові посилки в ході констатувального експерименту ми почали експериментальну частину дослідження.

На святах і розвагах у процесі експериментальної роботи дітям запропоновані наступні завдання:

Пропонуємо авторську розробку пізнавального дитячого музичного свята

«Ой минула вже зима»

Для музичного керівника і вихователя:

Педагогічний задум свята: збагачувати уявлення дошкільників про розмаїття музичних творів, присвячених пташкам.

Завдання: розвивати в учнів логічне мислення, творчу уяву, пам'ять; створювати сприятливі умови для емоційного спілкування з природою.

Лінія знань: хорове музикування, спостереження, увага, виконання музично-ритмічних рухів, імпровізаційне інтонування, пластичне інтонування.

Інформаційно-методичне забезпечення: магнітофон, комп'ютер, запис балетного номеру на музику Каміля Сен-Санса «Лебідь», запис В. Сокальський «Пташка», запис «Голоси птахів», малюнки із колекції «Птахи», лялька-продавець, потішка «Сорока-ворона», портрети композиторів Каміля Сен-Санса, В. Сокальського.

Ключові слова: пташиний базар, пташині голоси, засоби музичної виразності.

Словникова робота:

Балерина – танцівниця.

Соло - самостійний виступ одного виконавця.

Результат: розвиток відчуття ритму, природної музичності дітей, виховання естетичного смаку.

План проведення свята

1. Організація групи. Привітання.
2. Повідомлення теми свята.
3. Вокальна вправа «Зозуля» сл. М. Клокової, муз. М. Красева.
4. Виконання української народної пісні «Ой минула вже зима».
5. Гра-імпровізація «Сорока-ворона» (потішка).
6. Слухання музики. В. Сокальський «Пташка» (пластична імпровізація руками, задіяні і діти, і батьки).
7. Робота з батьками.
8. Гра-імпровізація «Хто літає та ще й співає?»
9. Перегляд відеозапису балетного номеру на музику Каміля Сен-Санса «Лебідь».
10. Ритмічне прощання.

Хід свята

1) Вихователь: Весна! Прийшов час, коли ми з вами можемо відправитися на незвичайну екскурсію – на музичний пташиний базар. Сіли зручно і прислухаємося до співу птахів, які нас

(у запису, фоном звучать «Голоси птахів»)

Вихователь: Ось і пташиний базар! Запитаємо продавця (театральна лялька-продавець), чи є у нього птахи про яких написані пісні, музичні твори.

(почергово ілюструються малюнки з колекції «Птахи»)

Продавець (лялька):

2) Є у нас і такі! (Загадка)

Усім знайома пташка ця,

Роки вона рахує.

Нам «ку-ку» співа вона

І кожного дивує.

(Зозуля)

Вихователь: Зозуля – унікальна пташка. Співає голосно. Я вам розкрию секрет. Вона співає закритим ротом, лише здіймається її горло. До речі, співають лише самці зозулі, а зозуля-самка тільки жалібно сміється – «клік-клік-клік». За стародавніми переказами зозуля може нагадати скільки років буде жити людина, тільки рахуй! Часто вона дурить людей! Вранці рахує більше ніж у вечері.

Пригадаємо і заспіваємо голосом пташки.

3) Вправа «Зозуля» сл. М. Клокової, муз М. Красєва на природне звукоутворення голосних «у», «а-у», «ку» (пластичне інтонування).

Позитивні емоції викликають у дітей бажання співати. У дітей старшого дошкільного віку вже доволі активний, музичний досвід, емоційний стан. Тому пісенний матеріал повинен бути зрозумілим і цікавим за змістом.

Продавець (лялька):

А ця пташка не проста, відгадайте хто вона (загадка).

В ніченьку літнюю,

В зореньку ясную

Хтось у діброві співа.

Це не горобчик і не синичка,

Чуємо спів...(солов'я).

Чим славиться соловейко? (піснею)

Що заховав соловейко в своїй назві? (самостійний виступ одного виконавця – соло).

4) Виконання української народної пісні «Ой минула вже зима».

Ой, минула вже зима,

Снігу-льоду вже нема,

Ой, нема, ой нема,

Снігу-льоду вже нема.
 Прилетіли журавлі
 Й соловесчки мал!
 Ой, малі, ой малі,
 Соловесчки малі.
 В лузі квіти вже цвітуть,
 Вівці травку вже пасуть.
 Ой, пасуть, ой пасуть,
 Вівці травку вже пасуть.
 Всі веснянку співаймо,
 Весну красну вітаймо.
 Вітаймо, вітаймо,
 Весну красну вітаймо!

Вихователь співає пісню разом із дітьми виразно, легким звуком, намагаючись передати світлий, прозорий характер.

Вихователь: Які пташки стали героями української народної пісні «Ой минула вже зима» (соловесчки, журавлі).

Діти засвоюють зміст тексту, слід звернути увагу на співацьку поставу та правильне відкриття учнями роту на голосних «о», «а» в ударних складах.

Вихователь: Продовжимо нашу екскурсію (загадка).

Продавець (лялька):

5) Чорно-білу сукню має,
 Всі новини завжди знає.
 Щось блискуче ненароком
 Украде. Це хто?

(Сорока)

6) Гра-імпровізація «Сорока-ворона» дозволить створити радісний настрій від ритмічної потішки, спільних дій. Робота в парах.

Сорока-ворона

На припічку сиділа,

Діткам кашку варила

(вказівним пальцем правої руки водять по долоні лівої)

Цьому дам і цьому дам (вказують на пальчики правої руки),

А цьому не дам (погрожують вказівним пальцем),

Бо цей буцман (загинають пальці, рахують)

Дров не носив,

Діжі не місив,

Хати не топив,

Діток гуляти не водив –

Справжній лежень (обурено).

7) Слухання музики В. Сокальський «Пташка».

(показ портрету композитора)

Вихователь: Спів яких пташок можна почути весною? Який характер у пташки композитора В. Сокальського, музику якого ми тільки що прослухали? Яка пташка «живе» в цій музиці?

Завдання батькам: Назвіть пташок, яких ви знаєте. Батьків, які назвали пташок, запрошують на центр музичної зали і просять по черзі показати як літає і співає птаха, яку вони назвали, її звички (або намалювати разом із своєю дитиною під музику).

8) Гра «Хто літає та ще й співає?»

Вихователь: Майже всі птахи вміють літати. Спробуйте показати як літає: журавель, вутка, колібри, орел?

Як співає: ворона, дятел, сорока?

(Вихователь показує дітям малюнки або відео з колекції «Птахи». Діти імітують політ пташок, а також їхні голоси).

9) Перегляд відеозапису балетного номеру на музику Каміля Сен-Санса «Лебідь».

(показ портрету композитора)

Продавець (лялька) прощається з дітьми (сюрпризний момент)

Вихователь: На пташиному базарі можна побачити вже давно відомих вам пташок – домашніх. Це курочки, гусочки, індики. А чи знаєте ви як називається птаха-царівна усіх птахів? *(Показ ілюстрації)*

Це лебідь. Подивіться і вслухайтесь в чарівну мелодію, яка передає образ гордої, ніжної і найгарнішої птахи світу. Музику написав французький композитор Каміль Сен-Санс.

Зверніть увагу на музичний супровід, на рухи балерини – танцівниці, що покорила своїм виконанням не одне серце людини.

(враження дітей)

10) Вихователь: Ось і закінчується наша екскурсія. Я пропоную відпустити всіх пташок на волю. Ваші оплески зобразять зграю птахів, що вилітають у простір.

11) Пізніше, в групі або на розвагах, вихователь нагадає дітям про екскурсію і запитає:

Куди подорожували?

Кого зустріли на пташиному базарі?

Що нового дізналися?

Які засоби музичної виразності допомагають композиторам передавати образи пташок?

Розкажіть історію про пташку, яка вам запам'яталася найбільше?
Чому?

12) Творче завдання (за вибором вихователя)

На початковому етапі робота була спрямована на виявлення рівнів естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Таблиця 2.1.

Характеристика рівнів констатувального етапу дослідження

Рівні	«Веселка» (ЕГ)	«Барвінок» (КГ)
Високий	-	-
Середній	2%	3%
Достатній	23%	25%
Низький	75%	72%
	100%	100%

Можна виокремити наступні рівні естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Високий рівень:

- точне змістовне висловлювання і ритмічний показ дитиною при сприйнятті музично-художнього образу;
- прагнення сприймати світ музичних, художніх, театралізованих, хореографічних образів через взаємозв'язок зі своїм світом;
- уміння аналізувати, порівнювати музичні, художні, хореографічні образи, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між засобами музичної та хореографічної виразності за емоційним змістом;
- вміння оцінювати сам процес творчості, уявляти, фантазувати, ототожнювати себе з музичним твором.

Середній рівень:

- розуміння музичних, художніх, театралізованих, хореографічних образів не завжди точно, усвідомлено сприймаються прості, статичні, однозначні музично-художні образи;
- прагнення і готовність сприймати світ музичних образів і свій емоційний світ;
- аналіз музичного образу відбувається за зразком, відсутнє бажання працювати самостійно.

Достатній рівень:

- уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між творами і засобами виразності;
- при сприйманні емоційного змісту музичного, художнього, ігрового образу мова не розгорнута, зорієнтована на стандарт.

Низький рівень:

- відсутній інтерес до сприйняття художніх образів;
- сприйняття і розуміння образів мистецтва цілісне, нерозчленоване;
- спосіб аналізу змісту музичного, художнього, театрального образу і засобів виразності характеризуються нестійкістю;
- в пізнанні образів літератури, музики, театру обмовні комунікації мають особовий характер і слабку емоційну забарвленість.

Таким чином, одержавши початкові посилки в ході констатувального експерименту ми почали експериментальну частину дослідження.

За підсумками проведеної роботи зібрано дані, які дозволили виявити прагнення сприймати дітьми дошкільного віку образів навколишнього світу; вміння аналізувати й порівнювати предметні й творчі образи; вміння отримання естетичної насолоди від результатів самостійної діяльності в різних видах мистецтва.

Кожне творче завдання було математично опрацьоване у відсотковому співвідношенні. Результати констатувального експерименту передбачали напрями роботи з метою перевірки ефективності процесу естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Аналіз отриманих результатів дозволив визначити, що рівень знань групи «Веселка» (ЕК) нижче від рівня знань групи «Барвінок» (КК).

Згідно з отриманими у процесі констатувального експерименту даними щодо виявлення рівня знань у дітей дошкільного віку в процесі музичних занять віднесено 75% та 72%.

Нажаль, на святах і розвагах не всі діти з бажанням емоційно відгукуються на запропоновані завдання, не відтворюють музично-пластичні образи, не передають образ в народних та сучасних танцювальних композиціях.

Діти не завжди уважно слухають музику. Відсутність дидактичного та інформаційного забезпечення не дає дошкільникам повноцінно сприйняти запропоновану вихователем і музичним керівником інформацію. Зрозуміло, що використовуючи на святах і розвагах, переважно, спів і музично-ритмічні рухи, музичним керівникам і вихователям легше скласти програму концерту для святкового ранку або розваги. Але в той же час, на другий план виносяться важливі етапи естетичного виховання та інтелектуального розвитку дітей, такі як слухання музики, інтеграційні прийоми (музичне мистецтво, образотворче мистецтво, хореографічне мистецтво та ін.), що є базою для формування музичної культури та естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Таким чином, в обґрунтуванні нами проблеми естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти звертають увагу на важливу роль використання науково-практичних наробіток провідних спеціалістів.

Дані констатувального експерименту дозволили зробити висновок про те, що наявний стан естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти не відповідає сучасним вимогам. Це зумовлює необхідність з'ясування основних причин, які не сприяють досягненню належних результатів і підготувати наступні творчі завдання.

Ефективно себе зарекомендувала група методів:

Метод створення художнього контексту, що направлений на розвиток загальної культури дитини. Механізмом створення художнього контексту виступають різноманітні зв'язки музики із різними видами мистецтва (література, музичне, образотворче, театральне та ін.).

Метод створення композицій, який об'єднує різні форми спілкування дитини із музикою при виконанні одного твору. Основою методу виступає синкретична природа мистецтва. Як форми спілкування дитини із мистецтвом можуть виступати:

- вокалізація музики (вокальні вправи, пісенний репертуар);
- відбиття музики в малюнку, ліпленні та ін.;
- втілення музики в пластику рухів (танці, хороводи, ігри та ін.);
- відбиття змісту музики в імпровізації-театралізації (ляльковий театр, опери-ігри та ін.);
- оркестровка музичного твору (музикування, імпровізація та ін.).

Даний метод вносить ігровий елемент у процес естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Метод міркування націлений на розвиток усвідомленого відношення дитини до різних видів мистецтва, формування його творчого мислення. Метод актуалізує проблеми особистісного, індивідуального сприймання дитиною духовних цінностей, втілених у різних видах мистецтв.

Практичні методи – навчальні та ігрові вправи. В основі практичних методів, що застосовуються в процесі сприймання дітьми творів музичного, образотворчого, театрального мистецтва лежить практична діяльність дошкільників, яка може бути і мамостійною: співи, ритмічні вправи, гра на музичних і шумових інструментах, інсценування пісень, виконання ними графічних, живописних робіт тощо.

Словесні методи дозволяють за короткий час передавати велику по об'єму інформацію, ставити проблеми, вказувати шляхи їх рішення, робити висновки.

Метод моделювання інтонаційно – звукового процесу та художньо-творчого процесу можна розглядати як групу практичних методів, які мають діалектичну єдність з методом слухової наочності.

Наочно-слуховий метод або метод слухової наочності набуває

особливого значення. Пріоритетним видом наочності на музичних заняттях є звучання самої музики, що демонструє музичні твори як у живому звучанні, так і з використанням сучасної аудіотехніки. Особливу цінність представляє виконання музики дітьми: хорівий спів, приспівування окремих тем-мелодій, вокалізація, елементарне музикування, пластичне інтонування, диригування тощо.

Отже, для естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти необхідно знаходити теоретичні й практичні підходи щодо наукового обґрунтованих методичних рекомендацій для проведення свят і розваг; використовувати новітній наочний, дидактичний і методичний матеріал провідних спеціалістів щодо підготовки і проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти; створювати комфортну атмосферу для того, щоб виникали умови для самостійної діяльності дітей в різних видах мистецтва.

2.3. Методичні рекомендації щодо проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти

Свята і розваги – це важливі складові освітнього процесу в закладах дошкільної освіти, які активно впливають на формування особистості дитини, духовно збагачують та розвивають її здібності, розширюють кругозір і спонукають до музично-художньої творчості.

Для дітей це яскраві і радісні події, які об'єднують їх загальними переживаннями, виховують у них основи колективізму, впливають на почуття і свідомість.

Антоніна Шевчук стверджує, що «різноманітні музичні розваги, які проводяться в дитячому садку, дають малятам велику втіху й радість. Розумна їх організація, перспективне планування видів і тематики, залучення дітей до підготовки та участі в них сприяють належному музично-естетичному розвитку вихованців. Естетична атмосфера розваги, у якій дитина діє разом з дорослими, має заохочувати її створювати собі гарний настрій, радіти спільним музичним забавам

та співам, власним музичним проявам» [43, с. 5].

Підготовка до свят і розваг здійснюється планомірно і систематично, з урахуванням вікових особливостей дітей. Під час планування методичної роботи з музичного виховання у закладах дошкільної освіти необхідним є врахування вимог Базового компонента дошкільної освіти, чинних програм навчання, виховання та розвитку дітей.

Святкова атмосфера (оформлення приміщення, костюми, репертуар, яскраві виступи дітей) – це важливі чинники добре спланованого свята або розваги, тому підготовку до свята, його проведення й закріплення отриманих дітьми вражень можна розглядати як ланки одного єдиного педагогічного процесу.

Свята і розваги – це не тільки розважальні заходи, але й емоційне спілкування дітей, вихователя, музичного керівника і батьків, яке благотворно впливає на розвиток психічних процесів дошкільників (розвиток мовлення, пам'яті, уваги) і створює прекрасну ситуацію для розвитку дитини, для закріплення отриманих нею знань на різних заняттях.

Головна мета свят і розваг – естетичне виховання дітей засобами різних видів мистецтв, залучення їх до самостійної творчої діяльності.

Художньо-педагогічна значимість і наповненість свят і розваг характеризуються:

- абсолютною добровільністю участю дітей і згодою із усіма обов'язковими й умовними правилами творчої діяльності;
- вільним вибором дітьми різноманітних сюжетів, ролей, святкової дії;
- спрямованістю на глибинні народні звичаї і традиції.

Свята і розваги організуються у різних формах. Це можуть бути театралізовані вистави, святкові обряди і звичаї, вечори, бали, карнавали, концерти та ін.

Кульмінацією цілеспрямованої роботи з музичного виховання у закладах дошкільної освіти найчастіше стає музично-театралізоване свято, яке являє собою спільне музично-пластично-театралізоване дійство дітей і

дорослих та організовується заради них самих і близьких для дитини гостей – своїх рідних [43, с. 6].

Дітей *молодшого дошкільного віку* в більшості цікавить лише участь у святах і розвагах та хвилини радості від сюрпризних моментів. Діти відповідають на запитання вихователя, подають окремі репліки, плескають в долоні, притупують ногами, коли це доречно, за допомогою вихователя підспівують знайомі мелодії пісень і виконують нескладні ритмічні рухи.

Рекомендуємо:

- залучити дітей до слухання музики і виконання пісень разом із вихователем і музичним керівником;
- викликати у дітей інтерес до різних музичних жанрів (пісня, танець, марш);
- розвивати почуття ритму, формувати музично-рухові навички;
- заохочувати дітей до емоційного спілкування в танцях і хороводах.

Дітей *середньої групи* доречно включати у підготовку свят і розваг. Вихователь може доручити їм підібрати потрібні іграшки або атрибути для театралізованого дійства (костюми або елементи до запропонованого образу).

Рекомендуємо:

- вчити дітей розуміти співвідношення змісту літературного, музичного або хореографічного твору із засобами виразності;
- знайомити з доступними для дітей зразками української, класичної та сучасної музики;
- вчити співати природним голосом;
- розвивати вміння до ритмічної і танцювальної діяльності;
- заохочувати дітей до активної участі у фольклорних дійствах;
- залучити дітей до музикування (відтворення на інструментах звуків природи, гра на музичних і шумових інструментах).

У *старшій групі* вихователь може залучати дітей до складання сценарію дозвілля чи програми концерту. Дітей цього віку цікавить якість виконання ними дій, перевтілення в образ персонажа за допомогою яскравих

костюмів, використання атрибутів і декорацій.

Рекомендуємо:

- розвивати креативність та мистецькі здібності дітей через практичне освоєння основ мови різних видів мистецтв та засобів художньо-творчого самовираження;
- при вивченні творів літературних жанрів необхідно зважати як на заучування тексту так і на виразність виконання;
- розширювати рамки роботи над виразністю та змістом танців і хороводів;
- залучати дітей до музичних ігор та ігрових пісень (В.Верховинець «Весняночка»).

Опанування національною хорео-музично-поетичною творчістю (відтворення народних звичаїв і обрядів, слухання музики, хоровий спів, драматизація музичних творів, художньо-творчі завдання, пальчикова гімнастика, пластичні етюди під музику, колективно-порядкові вправи та інші сучасні аспекти музичного навчання) надасть дошкільникам можливість поринути у світ художнього мислення нації, реалізувати власний творчий потенціал і споглядати пісенний фольклор як народну музичну культуру.

Ознайомлення дітей дошкільного віку з народною календарною обрядовістю – це сторінки народної творчості, перша школа, в якій дитина набуває знання про «дитячий побут», а саме «сукупність матеріальних і культурних умов, у яких дитина живе, стан задоволення її реальних потреб відносно догляду, харчування, одягу, житла, предметів хатнього вжитку, охорони здоров'я, а також щодо засвоєння духовних благ, культури живого спілкування, відпочинку, ігор і розваг» [34, с. 146].

Українська народна календарна обрядовість в дозвіллях може мати наступні форми:

- дозвілля дорослих для дітей (без участі дітей);
- дозвілля дорослих спільно з дітьми;
- дозвілля дітей однієї вікової групи;

- дозвілля дітей різних вікових груп.

Відомі три основні форми виховання:

- колективно-масові, які містять в собі конкретні форми – тематичні заняття, свята;
- розваги, екскурсії телепередачі, зустрічі з відомими фольклористами, виконавцями народних пісень та ін.;
- групові – гуртки, студії, секції, тощо; індивідуальні – що включають самостійне виконання завдань з вихованцями під керівництвом музичного керівника, вихователя, які допомагають безпосередньому вивченню фольклорно-пісенного матеріалу, поглибленню теоретичних знань, розширенню музичного світогляду та інтересу .

У молодшій і середній групах свято триває до 30 хвилин.

У старшій і підготовчій групах свято може тривати 1 —1,25 години.

У випадку, коли діти об'єднані за різновіковим принципом, молодші діти стають глядачами, а старші — активними виконавцями сценарію.

Розваги, які організуються із ініціативи самих дітей приносять їм особливу радість. Це може бути виконання улюблених пісень, танцювальних рухів, проведення відомих дітям ігор та ін. Особливе задоволення мають музичні ігри з використанням музичних та шумових інструментів. Така самостійна діяльність передбачає систематичну роботу з дітьми на музичних заняттях, у гуртках і творчих студіях.

Розваги, які не потребують спеціальної підготовки і проходять після свят, можна планувати і проводити щотижня, а розваги комплексного змісту, для яких необхідна попередня підготовка, проводяться один раз у півтора місяця.

Взірці тематичних вечорів, розваг та свят для кожної вікової групи добре наведено в програмі «Дитина» та методичних рекомендаціях. Вивчення досвіду провідних спеціалістів дозволяє нам зробити висновок про те, що на всіх етапах підготовки і проведення свят і розваг необхідна тісна взаємодія дітей, вихователя, музичного керівника і батьків, які у співпраці повинні

терпляче долати труднощі, що виникають в процесі підготовки.

У плані роботи з батьками передбачено оформлення стендів, проведення батьківських зборів, лекцій, відкритих занять, виставок, тестування, під час яких музичний керівник і вихователь надає поради з питань музичного виховання дітей.

У процесі підготовки до свята необхідним є залучення дітей образотворчої діяльності. В процесі образотворчої діяльності у дітей формується почуття колективізму, а малюнки, вироби, прикраса зали або групи та ін. сприяє розвитку творчості дітей.

Свято не повинно бути розтягнутим у часі, бо занадто довго дітям важко утримувати увагу.

До структури свята обов'язковим є ігрові моменти. Щоб підтримувати увагу дітей, необхідно постійно змінювати види творчої діяльності, що дозволить підтримувати постійний інтерес дитини.

В час проведення свят і забав, вихователь повинен ретельно слідкувати за кожним із дітей, і якщо виникла нестандартна ситуація, вихователь повинен вчасно правильно зреагувати (дитина забула текст, заплакала, не може вчасно знайти пару в танці та ін.) і допомогти дитині.

Таким чином, свята і розваги повинні бути яскравими, цікавими, насиченими різноманітною діяльністю, орієнтованими як на розвагу, так і на розвиток дітей. Крім того, на святі й під час підготовки до нього важливо створити умови для повноцінного емоційного та мовного спілкування дітей і дорослих.

ВИСНОВКИ

Аналіз загальнодидактичної, психолого-педагогічної та мистецтвознавчої літератури з теми дослідження дав підстави зробити наступні висновки:

1) Розкрито сутність понять «естетичне виховання», «свято», «розвага» в сучасній педагогіці.

З'ясовано, що естетичне виховання – це система комплексного, планомірного і послідовного впливу на розвиток особистості всієї навколишньої дійсності, її естетичної значущості для людини, залучення людини до художньої культури, а також спеціальна система заходів у

структурі художнього життя суспільства, спрямованих на поширення знань про мистецтво, на розвиток художньої самодіяльності.

Свято, як елемент культури, належить до тих типів систем, організація яких передбачає творчу та емоційно-оціночну участь людини. Це особливий вид ігрової діяльності, в якому висловлюється емоційно-естетичне ставлення до найвагоміших людських цінностей, які творчо об'єднані в символічних атрибутах і формах поведінки, а розвага – це те, що розвеселяє, розважає, тішить людину і розглядається як забава, потіха, розваження.

2) Проаналізовано види діяльності у контексті свят і розваг з дітьми дошкільного віку.

Визначено, що різні види організації діяльності дітей на святах і розвагах у закладах дошкільної освіти допомагають створити творчу атмосферу, розширюють сферу почуттів дошкільників, сприяють формуванню в дітей позитивних емоцій, прилучають до колективних переживань, розвивають ініціативу й фантазію.

Художня література, як один із головних видів діяльності несе на святах і розвагах додаткову інформацію (вірші, прислів'я, загадки, примовки, приказки, лічилки та ін.).

Інсценізація пісень, казок, оповідань, віршів вносить у дію елемент театралізації, що помітно прикрашає свята і розваги.

Пісенна й танцювальна діяльність на дитячих святах і розвагах є засобом спілкування і єднання всіх присутніх.

Ігрова діяльність активізує дітей і є вершиною задуманих вихователем і музичним керівником дійств.

Самостійність в ігровій діяльності дошкільників – це багатогранний і цілеспрямований процес, який потребує творчої незалежності, пізнавального інтересу, ініціативності, фантазії та уяви.

Дитяча творча діяльність має великий діапазон: у співах це імпровізація найпростіших мотивів, що часто виникають мимоволі, за власною ініціативою. Танцювальна творчість проявляється в умінні дітей

комбінувати знайомі ритмічні елементи, створювати власні рухи, придумувати елементарні танцювальні композиції.

Таким чином, у творчому розвитку дітей дошкільного віку (суб'єкт-об'єкт) ми виділяємо наступні види діяльності:

- Предметна діяльність. На цьому етапі інтерес дитини викликають іграшки, предмети щодо танцювальної діяльності та ін.
- Музично-предметна діяльність. На цьому етапі інтерес дитини викликають музичні та шумові інструменти, музична наочність. Дитина накопичує досвід.
- Художньо-предметна діяльність, в процесі якої дитина знайомиться із кольорами, олівцями, пензлями, технікою виконання художніх творів, виготовлення декорацій, костюмів та ін.
- Музично-ігрова та художньо-ігрова діяльність (дидактичні ігри, музичні ігри, слухання музики, ритмічні вправи та ін.).
- Театрально-ігрова діяльність (постановка лялькових вистав, спектаклів, розучування мізансцен та ін.).
- Танцювально-ігрова діяльність (ритмічні та хореографічні вправи, постановка композицій тощо).

Отже, різні види діяльності у контексті свят і розваг з дітьми дошкільного віку мають великий потенціал для естетичного виховання дітей дошкільного віку.

3) Обґрунтовано педагогічні умови щодо проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти,.

Серед виділених нами педагогічних умов заслуговує на увагу умова, що передбачає *спрямування на* пріоритетні завдання щодо творчої діяльності дошкільників на святах і розвагах. Також нами була актуалізована увага на питанні, що стосується *програмно-змістового наповнення* вказаного процесу.

Ми вважаємо, що розробка *програмно-змістового наповнення* сприятиме більш повному розвитку досвіду емоційно-чуттєвого сприймання та збагачення уявлень дітей про життя, природу, родину, різні види мистецтва. Важливого значення мають отримати питання, пов'язані з організацією

музично-ігрового пізнання, упровадження широких можливостей у діях вихователів і музичних керівників – варіативності, синкретичності, імпровізаційності, стимулювання творчої активності дітей дошкільного віку, створення умов для самоорганізації їх естетичної діяльності.

До педагогічних умов успішного вирішення вказаної проблеми важливо віднести умову, яка пов'язана з *інформаційним забезпеченням* естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі їхньої творчої та самостійної діяльності. Аналіз науково-педагогічної та мистецтвознавчої літератури дозволяє зазначити, що від інформаційного забезпечення виховного процесу залежить успішне формування естетичного ставлення дітей до різних видів мистецтв.

До педагогічних умов, які покликані сприяти успішному вирішенню вказаної проблеми, нами віднесено умову, пов'язану з прийняттям *методичних рішень*. Йдеться про можливість залучення до вказаного процесу певних форм, методів і засобів естетико-виховного впливу на естетичну свідомість та діяльність дітей дошкільного віку.

Отже, теоретичне обґрунтування вказаного питання дозволяє зазначити, що естетичне виховання дітей дошкільного віку може набути ефективного характеру, якщо знайдуть послідовне й системне вирішення питання *ціннісного, змістового, інформаційного та методичного забезпечення*.

4) Розглянута методика в процесі констатувального експерименту та розроблені методичні рекомендації щодо проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Дані констатувального експерименту дозволили зробити висновок про те, що наявний стан естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти не відповідає сучасним вимогам. Це зумовлює необхідність з'ясування основних причин, які не сприяють досягненню належних результатів і підготувати наступні творчі завдання. В обґрунтуванні нами проблеми естетичного виховання дітей

дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти ми звертаємо увагу на важливу роль використання науково-практичних наробіток провідних спеціалістів.

Можна констатувати, що ефективно себе зарекомендувала наступна група методів:

Метод створення художнього контексту, що направлений на розвиток загальної культури дитини. Механізмом створення художнього контексту виступають різноманітні зв'язки музики із різними видами мистецтва (література, музичне, образотворче, театральне та ін.).

Метод створення композицій, який об'єднує різні форми спілкування дитині із музикою при виконанні одного твору. Основою методу виступає синкретична природа мистецтва. Як форми спілкування дитини із мистецтвом можуть виступати:

- вокалізація музики (вокальні вправи, пісенний репертуар);
- відбиття музики в малюнку, ліпленні та ін.;
- втілення музики в пластику рухів (танці, хороводи, ігри та ін.);
- відбиття змісту музики в імпровізації-театралізації (ляльковий театр, опери-ігри та ін.);
- оркестровка музичного твору (музикування, імпровізація та ін.).

Даний метод вносить ігровий елемент у процес естетичного виховання дітей дошкільного віку в процесі проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Метод міркування націлений на розвиток усвідомленого відношення дитини до різних видів мистецтва, формування його творчого мислення.

Практичні методи – навчальні та ігрові вправи. В основі практичних методів, що застосовуються в процесі сприймання дітьми творів музичного, образотворчого, театального мистецтва лежить практична діяльність дошкільників, яка може бути і самостійною – це співи, ритмічні вправи, гра на музичних і шумових інструментах, інсценування пісень, виконання ними графічних, живописних робіт тощо.

Словесні методи дозволяють за короткий час передавати велику по об'єму інформацію, ставити проблеми, вказувати шляхи їх рішення, робити висновки.

Метод моделювання інтонаційно – звукового процесу та художньо-творчого процесу можна розглядати як групу практичних методів, які мають діалектичну єдність з методом слухової наочності.

Наочно-слуховий метод або метод слухової наочності набуває особливого значення. Пріоритетним видом наочності на музичних заняттях є звучання самої музики, що демонструє музичні твори як у живому звучанні, так і з використанням сучасної аудіотехніки.

Таким чином, мета бакалаврської роботи досягнута. Вивчено стан естетичного виховання дошкільників, обґрунтовано педагогічні умови проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти.

Дослідження не вичерпує вказаної проблеми й передбачає подальший науково-педагогічний пошук у цьому напрямку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемова Е.С. Некоторые теоретические и практические проблемы эстетического воспитания // Вопросы философии. / Е.С. Артемова, О.П. Чинаева. – 1987. – № 4 – С. 63 – 67.
2. Бовгиря О.О. Педагогічні умови виховання самостійності у дітей раннього та дошкільного віку /О.О. Бовгиря, Б.В. Охрімець // Навчання і виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: актуальні питання теорії і методики / за заг. ред. О.О.Максимової, М.А.Федорової. – Житомир: ФОП Левковець, 2016. – У 2-х ч. – Ч. I. – 216 с.
3. Бутова А. Організація ігрової діяльності в дошкільному навчальному закладі А. Бутова //Дошкільне виховання. - 2007.- № 10. – С 8-9.

4. Верховинець В.М. Теорія українського народного танцю. / М.В. Верховинець. – 5-те вид., доп. – К.: Муз. Україна, 1990. – 150с.
5. Ветлугина Н.А. Теория и методика музыкального воспитания в детском саду: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Дошкольная педагогика и психология» / Н.А.Ветлугина, А.В. Кенеман. – М.: Просвещение, 1983.
6. Виховання та навчання дітей дошкільного віку в різновікових групах: курс лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання напряму підготовки 6.010101 «Дошкільна освіта» / укладач О.М.Попович. – Мукачево : МДУ, 2018. - 104 с.
7. Гальченко В.М. Чинники розвитку творчої особистості [Електроний ресурс]. – Режим доступу: ...www.narodnaosvita.kiev.ua > ..
8. Гогоберидзе А.Г. Теория и методика музыкального воспитания детей дошкольного возраста / А.Г. Гогоберидзе, В.А. Деркунская // 2-е изд. - М.: Академия, 2007. – 320с.
9. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
10. Городиська В. Змістові аспекти підготовки свят та розваг у ЗДО /В.Городиська // Молодь і ринок №4 (171), 2019, с. 83-89.
11. Дзига. Українські дитячі й молодечі народні ігри та розваги (композиція П.Черемиського) / укладачі: В.Семеренський, П.Черемиський. – Х: Друк, 1999. – 528 с.
12. Дитячі пісні та речитативи / упор.: Довженок Г.В., Луганська К.М. – К.: Наук. думка, – 1991. – 448 с.
13. «Дитина», освітня програма для дітей від 2 до 7 років (наук. кер. проекту Огнев`юк В.О., авт. колектив Беленька Г.В., Богініч О.Л., Богданець-Білоskalенко Н. І. та ін.) – нова редакція 2015 року.
14. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В.Г. Кремень. – Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

15. Естетика : навч. посіб. / Л.В. Анучина, О.К. Бурова, О.В. Уманець, Шило ; за ред. Л.В. Анучиної та О.В. Уманець. — Х. : Право, 2010. — 232 с.
16. Значение педагогических идей С.Т. Шацкого для развития [Електроний ресурс]. – Режим доступу: ...reshebniki-online.com > ...
17. Інструктивно-методичні рекомендації «Про організацію роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах» Додаток до листа МОН України № 1/9-454 від 02 вересня 2016 року
18. Калініна Л. Естетичне виховання молодших школярів // Рідна школа. – 2066. – № 3. – С.24-26.
19. Каньоса Наталія. Особливості розвитку творчої особистості дитини засобами образотворчого мистецтва./ Наталія Каньоса // Збірник наукових праць. Випуск 21 (2–2016). Частина 2 3.
20. Коваленко О.В. Інновації в дошкільній освіті: їх використання та критерії оцінювання /О. Коваленко // Вісник Інституту розвитку дитини. Вип.5. Серія: Філософія, педагогіка, психологія: Збірник наукових праць. – Київ: Вид. НПУ імені М.П. Драгоманова. 2009. – С. 93 – 98.
21. Красовська О. Інноваційні технології формування художньої культури майбутнього педагога [Електроний ресурс]. – Режим доступу: studentam.net/ua/content/view/7381/97/
22. Ладивір С. «Виховуючи всіх, виховувати кожного»: Індивідуалізація освітньо-виховного процесу // Дошкільне виховання. - 2005. - №12. - С. 3-6.
23. Лісовська Т.А. Диференційований підхід у взаємодії ДНЗ і батьків з музичного виховання дітей старшого дошкільного віку/ Т. А. Лісовська // Наука й освіта: наук.- практ. журн. Півд. наук. Центра АПН України. – 2011. – № 4 (Педагогіка). – С. 229-231.
24. Методика музичного виховання в дитячому садку. – Київ: Вища школа, 1978. – 255 с.

- 25.Методическое пособие для руководителей, методистов и [Електроний ресурс]. – Режим доступу:...refdb.ru > look > 1323162-pall
- 26.Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» /наук.кер.поекту: В.О. Огнев'юк; наук. ред. Н.В.Кудикіна, В.У.Кузьменко; авт..кол Е.В.Белкіна, Н.І. Богданець-Білоskalенко, О.Л. Богініч, З.Н.Борисова, М.С.Вашуленко [та ін.] /Мін осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. осв. і наук. викон. орг.. Київміськради (КМДА), Київ. Ун-т ім.. Б.Грінченка. – 3-є вид., доопр. та доп. – К.: Київ, ун-т ім. Б.Грінченка, 2012. – 400 с.
- 27.Моляко В.А. Психология детской одарённости / В.А. Моляко, Е.И. Кульчицкая, Н.И. Литвинова. – Киев: Знание, 1995. – 83 с.
- 28.Новий тлумачний словник української мови: у 3-х т. / укладачі: В.Яременко, О.Сліпушко; МОУ України, – К : «Аконіт», 2007. – Т.3. – 864 с.
- 29.Падалка Г.М. Музична педагогіка: курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти / За ред. В.Г. Бутенка; АПН України, Український державний педагогічний університет, Херсонський держ. пед. ун-т. – Херсон: ХДПІ, 1995. – 307 с.
- 30.Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка. Практикум. Навч. посібн. для студентів вищих навч. закладів, спец-ть «Дошкільне виховання». / Т.І. Поніманська, І.М. Дичківська / – К.: Вид. Дім «Слово», 2004.
- 31.Романюк І.А. Музичне виховання. Організація роботи у дошкільному навчальному закладі: навчально-методичний посібник /І.А. Романюк. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 280 с.
- 32.Русова С.Ф. Вибрані педагогічні твори / [упоряд., передмова, коментарі, іменний та бібліографічний покажчики О.В. Проскура]. – К. : Освіта, 1996. – 304 с.

- 33.Семенов О. С. Психолого-педагогічні чинники та закономірності формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника у позашкільному навчальному закладі. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua > [cgiirbis_64](#)
- 34.Стельмахович М.Г. Українська родинна педагогіка: навч. Посібник / М.Г. Стельмахович. – К.: ІСДО, 1996. – 288 с.
- 35.Теорія і методика музичного виховання дітей дошкільного віку: програми вищих педагогічних навчальних закладів / укл.: А.С.Шевчук. – К.: Вид. дім «Шкіл. світ», 2006. – 36 с.
- 36.Теплов Б. Избранные труды / Б. Теплов: [в 2-х т.]. – Т. – М.: Педагогика, 1985. – 328 с.
- 37.Усова А.П. Обучение в детском саду / А.П. Усова // Под. ред. А.В.Запорожца. – М.: Просвещение. 1981. – 176 с.
- 38.Творчість у професійній діяльності [Електроний ресурс]. – Режим доступу: [...www.tsutmb.ru](http://www.tsutmb.ru) > [nauk](#) > [int_konf](#) > [mezhdunarodnyie](#) > [tvorchestvo_..](#)
- 39.Тлумачний словник української мови / укл. Ковальова Т.В., Коврига Л.П. – Харків: Синтекс, 2005. – 672 с.
- 40.Халабурдіна О. В. Музично-хореографічні традиції України у дошкільній освіті на сучасному етапі /О.В. Халабурдіна // Соціум. Наука. Культура [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://intkonf.org/halaburdina-ov-muzichno-horeografichni-traditsiyi-ukrayini-u-dochkilniy-osviti-na-suchasnomu-etapi/>
- 41.Шевельова О. Нові програми і технології навчання музичного виховання дошкільників // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Ред. кол.: Побірченко Н.С.(гол. ред.) та ін. – Умань: РВЦ «Софія», 2008. – Вип. 25. – С. 86-91.
- 42.Шевчук А. Дитяча хореографія: програма та навчально-методичне забезпечення хореографічної діяльності дітей від 3 до 7 років

43. Шевчук А. Сучасні підходи до організації свят і розваг // Дошкільне виховання. – 2000. – №3. – С. 5-7.
44. Шевчук А.С. Діти різні – методики варіативні: Педагогічні умови музичного розвитку дітей у різновіковій групі / А.С. Шевчук // Дошкільне виховання. – 2000. – № 10. – С. 12 – 14.
45. Шевчук А.С. Музичний розвиток дитини в родині та дошкільному закладі / А.С. Шевчук // Українська родина: Наук-мет. посіб. – К.: КМІУВ ім. Б.Гріченка, 1998. – С. 841 – 849.
46. Шуть М. Музичне оформлення дитячого свята // Музичний керівник. – 2013. - №7. – С. 4-9.
47. Щукина Г.И. Педагогические проблемы формирования познавательных интересов учащихся. / Г.И. Щукина. – М.: Педагогика, 1988. – 208 с.
48. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://leleka.rv.ua/organizaciya-svyat-i-rozvag-v-dnz-muzychno-estetychnogo-cyklu.html>
49. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: studcon.org > metodyka-organizaciyi-dytyas... Методика організації дитячих свят | Портал освітньо ...
50. [Електроний ресурс]. – Режим доступу: knowledge.allbest.ru > pedago... Удосконалення музично-естетичного виховання старших ...
51. Блонский П.П. Трудовая школа [PDF] - Все для студента [Електроний ресурс]. – Режим доступу: [www. twirpx. com](http://www.twirpx.com) > file
52. Значение педагогических идей С.Т. Шацкого для развития [Електроний ресурс]. – Режим доступу: ...reshebniki-online.com > ...
53. Співпраця музичного керівника та вихователя у підготовці ... [Електроний ресурс]. – Режим доступу: dnz-n7.wixsite.com > start > single-post > 2016/12/21 > С..

АВТОРСЬКИЙ ДОГОВІР про передачу невиключних прав на використання творів

Херсонський державний університет (далі – Університет) в особі ректора Співаковського Олександра Володимировича, що діє на підставі Статуту та

Мацушова Юлія Олександрівна
(далі – Автор), разом (далі – Сторони) уклали цей договір про наступне

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

- 1.1. Цей Авторський договір є договором присудження
1.2. Автор надає Університету невиключні права щодо використання (в межах цього договору) творів, перелік яких надано у додатку до договору. Вказаний додаток є невід'ємною частиною договору.

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Договір присудження – договір, умови якого встановлені Університетом, і який може бути укладений лише шляхом присудження автора до договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст.634 Цивільного кодексу України).

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать **майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу** України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», іншого закону чи договору.

Твори – створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: літературно письмові твори – книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; аудіовізуальні твори; твори образотворчого мистецтва; фотографічні твори; інші твори, представлені в електронній (у тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433 ЦК України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

3. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ СТОРІН

- 3.1 Університетський інституційний репозитарій eKhSUIR (електронний архів) – це ресурс відкритого доступу, який розміщено на сервері бібліотеки ХДУ в мережі Інтернет.
3.2. Розміщуючи свої твори в eKhSUIR, Автор приймає умови цього договору. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожен з Авторів приймає умови цього договору.
3.3. Твір не може бути розміщений у eKhSUIR, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого і сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю і моральному стану особистості, містить інформацію, що охороняється державою.
3.4. Автор підтверджує, що його твори мають науковий або навчально-методичний характер.
3.5. Автор безкоштовно передає Університету невиключні права на використання творів:
- внесення творів у базу даних eKhSUIR;
 - відтворення роботи чи її частин у електронній формі, не змінюючи її змісту;
 - виготовлення електронних копій творів для постійного архівного зберігання;
 - використання творів без одержання прибутку і на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження;
 - надання електронних копій творів для відкритого доступу в мережі Інтернет.
- 3.6. Автор підтверджує, що розміщуючи роботи у eKhSUIR він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництва). Автор підтверджує, що на момент розміщення творів у eKhSUIR лише йому належать виключні майнові права на них, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені), що майнові права на твори ні повністю, ні в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

Додаток Б

ДОВІДКА

про перевірку на текстові збіги у Науковій бібліотеці

кваліфікаційної роботи СВО Бакалавр

спеціальності 012 Дошкільна освіта (заочна форма)

Автор роботи	Мазурова Ю.
Назва роботи	Педагогічні умови проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти
Факультет	Педагогічний факультет
Науковий керівник	доцент Владимирова А.Л
Роботу перевірено за допомогою програмного засобу	Unicheck
Ідентифікаційний номер роботи	ID файлу: 1002525564
Результати перевірки	Схожість 15,5%

Директорка Наукової бібліотеки

Нателла АРУСТАМОВА

Бібліотекарка I категорії

Стефанія Соболь